

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 יְדֵי חוֹבֵת הַמִּצְוָה לֹא כוֹל מִצְּהָ אֶלָּא בְּ"לֶחֶם עוֹנִי" שְׂיִכּוֹל
 2 לְבָא לְיַדֵי חֲמוּץ דְּרוֹקָא, כִּי בְּמִזְבֵּן הַפְּנִימִי שֶׁל הַדְּבָרִים, בְּעִבּוּרֹת
 3 הַ, דְּרוֹקָא הַבְּטוּל דְּאֶתְכַפְּיָא שֶׁהוּא בְּאוֹפֵן שֶׁל יִצְיָאָה
 4 מִמְּצִיאֹתוֹ שֶׁל הָאֵדָם מְעוֹרָר וּמְמַשִּׁיף אֶת הַבְּלִי-גָבוּל
 5 שְׁלֹמְעֵלָה, כְּמוֹ עַל-יְדֵי
 6 הָאֶהְבָּה רַבָּה ד"בְּכָל מְאֹדָךְ", שְׁעַל-יְדֵי-זֶה דְּרוֹקָא
 7 מְאֹדָךְ, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה דְּרוֹקָא
 8 נַעֲשֶׂה הָעֲנִין דִּי־צִיאַת מְצָרִים,
 9 יִצְיָאָה מִפֶּל עֲנִין שֶׁל מִצָּר
 10 וְגָבוּל כּוֹ' כְּמִבּוּאָר לְעִיל בְּאִירֹכּוֹת.
 11 אֲמַנְסָם, כִּינּוּן שְׁעֵדִין אֵין זֶה
 12 הַבְּטוּל וְהִצִּיאָה מִהַגְּדִירִים אֶלָּא
 13 בְּאוֹפֵן שֶׁל אֶתְכַפְּיָא בְּלַבְדָּה,
 14 וְלֹא בָּא עֲדִין לְבַחֲיַת
 15 אֶתְהַפְּכָא, שְׁלֹא נִתְהַפְּכוּ
 16 הַמְּדוּת הָרְעוּת אֶלָּא לְמֵרוֹת
 17 הַבְּטוּל וְהַכְּנַעַנָה נִשְׁאָרוּ בְּתַקְפָּם
 18 כּוֹ', לְכֵן אוֹמֵר "הָא לְחָמָא
 19 עֲנִיָּא דִּי אֶכְלוּ אֶבְהִתְנָא
 20 בְּאֶרְעָא דְּמְצָרִים", הִינּוּ,
 21 ה'לַחֵם עוֹנִי' שְׁאֶכְלוּ כֹּאשֶׁר הָיוּ
 22 עֲדִין בְּאֶרְץ מְצָרִים, מְקוֹם
 23 הָרַע וְהִטּוּמָאָה כּוֹ', אֶלָּא
 24 שְׁהִיָּה אֶצְלָם הַבְּטוּל
 25 דְּאֶתְכַפְּיָא, שֶׁהוּא עֲנִין
 26 הַיִּצְיָאָה מִמְּצִיאֹתָם, וְעַל-
 27 יְדֵי-זֶה בְּכוּחַ הַבְּטוּל וְהַכְּנַעַנָה
 28 נִמְשָׁף לָהֶם מִלְּמַעְלָה הַגְּלוּי
 29 דְּבַחֲיַת בְּלִי-גָבוּל שְׁלֹמְעֵלָה
 30 בְּאוֹפֵן שֶׁל יִצְיָאָה מִפֶּל
 31 הַמְּצָרִים וְגָבוּלִים גְּלוּי שֶׁל
 32 הָאֵין-סוּף שֶׁלְּמַעְלָה מִהַתְּלַבְּשוֹת
 33 בְּכָלִים. וְנִמְצָא, שֶׁהָעֲנִין
 34 דִּי־צִיאַת מְצָרִים (יִצְיָאָה מִפֶּל
 35 הַמְּצָרִים וְגָבוּלִים שְׁעַל-יְדֵי
 36 הָאֶהְבָּה רַבָּה ד"בְּכָל
 37 מְאֹדָךְ") נַעֲשֶׂה אֶצְלָם אַעַל
 38 אֲבוֹתֵינוּ בִּיצִיאַת מְצָרִים עַל-יְדֵי
 39 הַמִּצְוָה "לֶחֶם עוֹנִי" הַבְּטוּל
 40 וְהַכְּנַעַנָה עַד לִיצִיאָה מִהַגְּדִירִים
 41 שְׁאֶכְלוּ בְּהִיּוֹתָם בְּאֶרְץ מְצָרִים. וְזֶהוּ מַה שְׁנִאָמַר בְּפִתּוּב 23
 42 "לֶחֶם עוֹנִי כִּי בְּחַפְזוֹן יִצְאָת מִמְּצָרִים", וְאֵין הַכּוּנָה רַק
 43 לִיצִיאָה מִמְּצָרִים בְּחַפְזוֹן, בְּמֵהִיוֹת, אֲלֵא גַם לְאוֹפֵן הִצִּיאָה מִמְּצָרִים בְּבַחֲיַת
 44 אֶתְכַפְּיָא' וּבִטּוּל כִּי עֲנִין הַחַפְזוֹן הוּא הַבְּרִיחָה מִן הָרַע

בְּהִיּוֹתוֹ בְּתַקְפּוֹ, מְבַלִּי לְבִיר אֵת הָרַע וְלַהֲפֹךְ אוֹתוֹ לְטוֹב, כְּמוֹ
 שְׁפִתּוּב 88 לְגַבִּי יִצִּיאַת מְצָרִים כִּי בְּרַח הָעָם, וּמְבַאָר בְּפִתּוּב 89
 שֶׁלְכַאוּרָה הִצִּיאָה מִמְּצָרִים לֹא הִיְתָה צְרִיכָה לְהִיּוֹת בְּרִיחָה/ אֲלֵא שְׁזָהוּ
 מִפְּנֵי שְׁהָרַע שְׁבָהֶם הָיָה בְּתַקְפּוֹ, הִינּוּ, שְׁלֹא הִגִּיעוּ עֲדִין
 לְהַתְּהַפְּכוֹת הַמְּדוּת מֵרַע לְטוֹב,
 בַּחֲנִית 'אֶתְהַפְּכָא' (שְׁזָה נַעֲשֶׂה
 אַחֲרֵי-כֵן עַל-יְדֵי סְפִירַת
 הָעוֹמֵר, שֶׁהִיְתָה), אֶלָּא
 עֲבוּדָתָם הִיְתָה בְּבַחֲיַת
 אֶתְכַפְּיָא בְּלַבְדָּה, "לֶחֶם
 עוֹנִי".
 וְזֶה לְשׁוֹנוֹ בְּתַנִּיאַת שֵׁם (בְּהַשְׁמַטוֹת): "...
 נִפְשׁ הָאֱלוֹהִית שְׁבִי בְּגִלוֹת... וְהִרְחַמְנוּת
 עֲלֵיהָ גְדוּלָה מְאֹד וְלֹזֶה אֲשִׁים כָּל מִגְמַתִּי
 וְחַפְצִי לְהוֹצִיאָה וְלַהֲעֲלוֹתָהּ מִגְּלוֹת זֶה
 לְהַשִּׁיבָה אֶל בֵּית אֲבִיהָ כְּעוֹרֵי' קוּדָם
 שֶׁנִּתְלַבְּשָׁה בְּנוֹפֵי שֶׁהִיְתָה נְכַלֶּת בְּאוּרוֹ
 יִתְבַרַךְ וּמִיּוֹחֲדָת עִמּוֹ בְּתַכְלִית וְגַם עֵתָה
 כֵּן תֵּהָא כְּלוּלָה וּמִיּוֹחֲדָת בּוֹ יִתְבַרַךְ
 כְּשֶׁאֲשִׁים כָּל מִגְמַתִּי בְּתוֹרָה וּמְצוֹת...
 וּבְפִרְט בְּמִצְוֹת תְּפִילָה לְצַעֲקָה אֶל ה'
 בְּצַר לָהּ מִגְּלוֹתָהּ בְּנוֹפֵי הַמְּשׁוֹקֵץ
 לְהוֹצִיאָה מִמְּסַגְר וְלִדְבַקָּה בּוֹ יִתְבַרַךְ...
 וְזֹאת תִּהְיֶה עֲבוּדוֹתָ כָּל יְמֵיךְ בְּשִׂמְחָה
 רַבָּה הִיא שִׂמְחַת הַנֶּפֶשׁ בְּצִאתָהּ מִהַגּוֹף
 הַמְּתוּעֵב וְשִׁבָּה אֶל בֵּית אֲבִיהָ כְּעוֹרֵיהָ
 בְּשַׁעַת הַתּוֹרָה וְהַעֲבוּדָה... מֵהוּתָה
 וְעִצְמוּתָהּ שֶׁל הַנֶּפֶשׁ בְּהַמִּית לֹא נִהְפָּךְ
 לְטוֹב לִכְלֹל בְּקִדּוּשָׁה, מְכַלֵּם מְקוֹם תִּיקָר
 נִפְשׁוֹ בְּעִינָיו לְשִׂמּוֹחַ בְּשִׂמְחָתָהּ יוֹתֵר
 מִהַגּוֹף הַנְּבוּזָה שֶׁלָּא לְעִרְבָב וּלְבַלְבֵּל
 שִׂמְחַת הַנֶּפֶשׁ בְּעִצְבוֹן הַגּוֹף. וְהִנֵּה בַּחֲנִית
 זֶה הִיא בַּחֲנִית יִצִּיאַת מְצָרִים שֶׁנִּאָמַר בָּהּ
 כִּי בְּרַח הָעָם דְּלְכַאוּרָה הוּא תְּמוּהָ לְמַה
 הִיְתָה כֹּזָאת וְכִי אֵילוֹ אִמְרוּ לְפִרְעָה
 לְשַׁלְּחַם חֲפְשֵׁי לְעוֹלָם לֹא הִיָּה מוֹכֵרָה
 לְשַׁלְּחַם אֲלֵא מִפְּנֵי שֶׁהָרַע שֶׁנִּפְשׁוֹת
 יִשְׂרָאֵל עֲדִיין הִיָּה בְּתַקְפּוֹ בְּחַלֵּל
 הַשְּׂמַלְכֵי כִּי לֹא פִסְקָה וְהַמְתָּם עַד מִתָּן
 תּוֹרָה רַק מִגְמַתָּם וְחַפְצָם הִיְתָה לְצִאת
 נִפְשָׁם הָאֱלוֹהִית מִגְּלוֹת הַסְּטָרָא-אַחָרָה הִיא טוֹמַאת מְצָרִים וְלִדְבַקָּה בּוֹ יִתְבַרַךְ".
 אֶף דְּרוֹקָא עַל-יְדֵי-זֶה עֲבוּדַת ה'אֶתְכַפְּיָא' (שֶׁהִיא אֲכַן דְּרַגְנָה נְמוּכָה
 מְעִבּוּרַת ה'אֶתְהַפְּכָא') זְכוּ לִיצִיאַת מְצָרִים, מְצַד מְעַלְת הַבְּטוּל
 שֶׁל חֵישוֹת הַעֲצָמִית שְׁבָאֶתְכַפְּיָא בְּאוֹפֵן שֶׁל יִצְיָאָה מִמְּצִיאֹתוֹ,